

da preduzeti njihovu upravu, uzmognu stedi podpuno poznanje svojih dužnosti. Osobito ko ima da bude tajnik računar mora biti temeljito poučen o vođenju različitih knjiga i registara, pošto na njemu skoro sa svim leži radnja, koja se odnosi na vođenje računa i koja je najteža. S toga mislim, kad bi se postupalo na spomenuti način, da bi se uspjelo stvoriti čitava četa osvjedočenih i izkušanih apostola, za one pak koji imaju dobrovolju, prestala bi svaka sumnja i svako kolebanje te bi se moglo postići željeni uspjeh. Da se onaj pak obezbjedi, ako ćemo slijediti primjer onoga što se je učinilo u drugim zemljama, valjalo bi pripomoći iz pokrajinskih sredstava seoske blagajnice, što se budu podizati, podjeljujući svakoj barem iznos od 300 fer., koji bi se imao upotriebiti u prvome redu za nabavu knjiga i registara, za pribavu tvrde kase, i za namirenje troškova upisarine i svih ostalih troškova prvoga zasnovanja.

Izkustvo je dokazalo, da se seoske blagajnice dobrim dielom hrane privatnim depositima svakojake vrste, osobito depositima datim na štednju a sakupljenim u mjestu, koji kod mnogih blagajnica sačinjavaju cijeli tekući kapital koji im je potrebit; a to se vidi iz podataka, koje sam malo prije iznio glede deposita i podatih zajmova kod Raiffeisen-ovih blagajnica u njemačkome Tirolu godinā 1894 i 1895. Ipak u prvo doba osobito, prije nego postanu dobro poznate i dok je broj družinara još malen, potrebno im je da prikupe dobar dio tekućeg fonda, koji im služi, pomoću novca primljena na vjeresiju od vjeresijskih zavoda raznih vrsta, i to na isti način kao koji mu drago zavod ili privatnik, te dosljedno pridržavaju uvijek vlastit i nezavisan život i uživaju autonomiju, koja se hoće pučkoj vjeresiji, da može uspjevati.

Pošto kod nas nema jakih štedionica niti drugih vjeresijskih zavoda, na koje bi se mogle osloniti mlade seoske blagajnice radi predujmljenja fondova uz vrlo nizke kamate, ako se promisli i na oskudicu živog tekućeg novca u pokrajini, mislim, da bi se valjalo pobrinuti, eda uzmognu kod austro-ugarske banke ili drugog kojeg jako državnog vjeresijskog zavoda lako dobiti novčanih predujmova za 4% na druge rokove i na tekući račun. To ne bi imalo naiti na ozbiljne zapreke, jer je novac danas u velikim središtima jeftin a mlade blagajnice pružale bi solidarno jamstvo svojih članova, što bi obezbjedilo dotični zavod proti svakome gubitku. Na protiv blagajnice, tek osnovane, imale bi potrebu od novca uz dobre uvjete, eda uzmognu odmah razviti probitačnu djelatnost polag svojih statuta, neodvisno od deposita datih na štednju ili drugojakih prihoda i sredstava, koja bi im mogla s početka faliti.